

Od Apalaške poti do Transverzale

Leta 2017 sem kot prvi Slovenec prehodil 'mater vseh poti', ameriško Apalaško pot: 3.500 kilometrov dolgo pešpot po istoimenskem pogorju Apalačev, ki poteka ob vzhodni obali ZDA. Že s poti sem se oglašal AirE-letrini in ta je sproti objavljala moje reportaže, ki so še vedno dostopne na www.airbeletrina.si. Po prehojenju poti pa sem napisal potopisni roman, ki ni bil le zelo pozitivno sprejet med bralci – gre za pravo knjižno uspešnico! –, temveč je prejel tudi niz nagrad: za najboljši literarni prvenec, za naj-

boljši potopis in za najboljšo samozaložniško prozno delo. Knjigo najlažje dobite na www.apalaska.si.

A ob vseh že navedenih razlogih za pohod po tej krasni dolgi poti sem imel še kakšnega. Nanjo sem se odpravil tudi zato, ker gre za prvo sodobno planinsko transverzalo, katere zgledu so vede ali nevede sledile tudi vse druge. Ob samem viru vseh transverzal sem se torej želel poučiti, kaj so osnovne in druge zanimive lastnosti takšnih poti, da bi jih prenesel na slovenska tla: tu smo namreč že po drugi sve-

točni vojni poskušali vzpostaviti takšno pot, a nam načrta nikdar ni uspelo speljati.

Transverzalo je leta 1951 predlagal mariborski markacist Ivan Šumljak in skladno z njegovim predlogom bi bila prava transverzala, saj bi ti vzela dva meseca hoda. Po njegovem predlogu bi bila tudi unikatno krožna – na svetu še danes ni nobene druge takšne 'velike ture', ki bi bila 'brez začetka in konca'. Šumljakov predlog je bil seveda sprejet z navdušenjem in sprva mu je kazalo zelo dobro: do leta 1952 je šla Transverzala že prek Pohorja in koroških hribov vse do Robanovega kota, do leta 1953 se je od tam vila prek Kamniških, Karavank in prek Julijcev. Južno od njih pa se je začelo zatikati in se je zatikalo vse do konca petdesetih, ko so se odvmili od prvotnega načrta: Transverzalo so od Julijcev spravili še do Slavnika, od tod pa so jo namesto v krog zapegljali do Ankarana, v morje.

Ta slaba polovica načrtovane Transverzale je seveda lepa, a ne izpolnjuje prav nobenega od osnovnih smislov in ciljev prave transverzale, saj je preprosto prekratka. Tudi marsikakšnega druge-

ga in zelo dragocenega člana Šumljakovega predloga ne izpolnjuje. Kot krožna bi zaobjela celotni slovenski planinski svet, s čimer bi dala pohodniku celostno sliko te dežele. Namenjena naj bi bila nadalje vsem, ne le tistim, ki so kos tudi zelo zahtevnim plezalnim potem. In tako dalje: marsikaj je bilo dodelati ali popraviti tudi na stari polovici, sploh pa je manjkala dobra polovica od Slavnika prek bistvenih členov jugovzhoda in severovzhoda slovenskega planinskega sveta. In na Apalaško se nisem šel zgolj neposredno k viru poučit o tem, kako opraviti takšne popravke in vzpostaviti manjkajoči del trase. Ameriško planinstvo je ohranilo precejšen del divjinske pohodniške tradicije, ki sem jo moral nujno obvladati: dobršen del manjkajoče polovice naše Transverzale gre vendar po terenu, ki je vsaj zelo dober približek divjine. In vedno bolj je kazalo, da bom po določitvi manjkajočega dela trase Transverzale prav ta del prvič prehodil s svojima najstnikoma.

 dr. Jakob J. Kenda,
član PD Krim

TRANSVERZALA. SLOVENSKA, PLANINSKA.

